

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

ATZINUMI

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinums par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par pilsoņu iniciatīvu

(2010/C 323/01)

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 16. pantu,

ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu un jo īpaši tās 8. pantu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 95/46/EK (1995. gada 24. oktobris) par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti⁽¹⁾,

ņemot vērā lūgumu sniegt atzinumu saskaņā ar 28. panta 2. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 45/2001 (2000. gada 18. decembris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un struktūrās un par šādu datu brīvu apriti, kas EDAU nosūtīts 2010. gada 31. martā⁽²⁾,

IR PIENĒMIS ŠO ATZINUMU.

I. IEVADS

1. 2010. gada 31. martā Komisija pieņēma priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par pilsoņu iniciatīvu⁽³⁾. Priekšlikums iesniegts pēc sabiedriskās apspriešanas šajā jautājumā, kas notika laikā no 2009. gada 11. novembra līdz 2010. gada 31. janvārim⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ OV L 281, 23.11.1995., 31. lpp.

⁽²⁾ OV L 8, 12.1.2001., 1. lpp.

⁽³⁾ Skatīt COM(2010) 119 galīgo redakciju kopā ar Komisijas personāla darba dokumentu, kurā ir aprakstīti sabiedriskās apspriešanas rezultāti par Zaļo grāmatu par Eiropas pilsoņu iniciatīvu, SEC(2010) 730.

⁽⁴⁾ Zaļo grāmatu skatīt COM(2009) 622.

2. Pilsoņu iniciatīva ir viens no ES tiesību aktu jauninājumiem, kas ieviests saskaņā ar Lisabonas līgumu, kas dod iespēju ne mazāk kā vienam miljonam pilsoņu, kuri pārstāv ievērojamu skaitu dalībvalstu, aicināt Komisiju iesniegt tiesību aktu priekšlikumu. Ierosinātā regula ir balstīta uz LES 11. panta 4. punktu un LESD 24. panta 1. daļu, kas paredz, ka procedūras un nosacījumus, kuri nepieciešami pilsoņu iniciatīvai, nosaka saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru.

3. Priekšlikums tika nosūtīts EDAU saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 45/2001 28. panta 2. punktu tajā pašā dienā, kad to pieņēma. Ar EDAU neoficiāli konsultējās arī pirms priekšlikuma pieņemšanas. EDAU atzinīgi novērtēja šo neoficiālo apspriešanos un pauž gandarījumu par to, ka priekšlikuma galīgajā versijā ir ņemta vērā lielākā daļa viņa piezīmju.

4. Kopumā EDAU ir apmierināts ar to, kādā veidā ierosinātajā regulā ir risināts datu aizsardzības jautājums. Detalizētā līmenī EDAU ir daži ierosinājumi precizējumiem. Tie ir aplūkoti šā atzinuma II nodaļā.

5. Izsakot sākotnējo piezīmi, EDAU vēlas uzsvērt, ka datu aizsardzības noteikumu ieviešana būtiski uzlabo šā jaunā svarīgā instrumenta uzticamību, spēku un panākumus.

II. PRIEKŠLIKUMA DETALIZĒTA ANALĪZE

6. Saskaņā ar LES 11. panta 4. punktu un LESD 24. panta 1. daļu priekšlikums nosaka pilsoņu iniciatīvas procedūras un nosacījumus. Ierosinātā regula definē dalībvalstu minimālo skaitu, minimālo pilsoņu skaitu no katras dalībvalsts un pilsoņu minimālo vecumu, lai tiem būtu tiesības piedalīties iniciatīvā. Turklāt priekšlikums nosaka materiālos un procesuālos nosacījumus Komisijas veiktajai iniciatīvas pārbaudei.

7. Šis atzinums ir vērstis tikai uz tiem nosacījumiem, kuri ir būtiski no datu aizsardzības perspektīvas. Tie ir noteikumi par pilsoņu iniciatīvas reģistrāciju (4. pants), procedūras paziņojumu par atbalstu vākšanai (5. un 6. pants) un prasības paziņojumu par atbalstu verifikācijai un apliecināšanai (9. pants). Īpaša uzmanība datu aizsardzībai ir pievērsta priekšlikuma 12. pantā. 13. pants attiecas uz pilsoņu iniciatīvas organizatoru atbildību. Šie nosacījumi turpmāk ir analizēti detalizēti.

4. pants – Ierosinātās pilsoņu iniciatīvas reģistrācija

8. Pirms no parakstītājiem vākt paziņojumus par atbalstu ierosinātajai pilsoņu iniciatīvai, organizatoriem ir jāreģistrē minētā iniciatīva Komisijā, izmantojot tiešsaistes reģistru. Viņam ir jānorāda informācija, kas paredzēta ierosinātās regulas II pielikumā. Šajā informācijā ir iekļauta organizatora personīgā informācija, t. i., pilns vārds, pasta adrese un e-pasta adrese. Saskaņā ar priekšlikuma 4. panta 5. punktu pilsoņu iniciatīvas priekšlikums reģistrā būs pieejams publiski. Lai gan no teksta tas nav pilnībā saprotams, EDAU pieņem, ka organizatora pasta adrese un e-pasta adrese reģistrā nebūs publiski pieejama. Ja tas tā nav, EDAU aicina likumdevēju izvērtēt un paskaidrot publicēšanas nepieciešamību un attiecībā uz to precizēt 4. panta tekstu.

5. pants – Procedūras un noteikumi paziņojumu par atbalstu vākšanai

9. Organizators ir atbildīgs par vajadzīgo paziņojumu par atbalstu ierosinātai pilsoņu iniciatīvai vākšanu no parakstītājiem. Saskaņā ar 5. panta 1. punktu paziņojumu par atbalstu veidlapām ir jāatbilst paraugam, kas norādīts ierosinātās regulas III pielikumā. Šajā veidlapas paraugā parakstītājam ir prasīts norādīt konkrētu (nepārprotamu) personīgo informāciju, piemēram, vārdu un uzvārdu, un gadījumā, ja tas ir papīra formātā, arī īsto parakstu. Lai kompetentā iestāde varētu pārbaudīt paziņojuma par atbalstu autentiskumu, obligāti ir jānorāda arī cita konkrēta informācija: pilsēta un valsts, kurā dzīvo parakstītājs, dzimšanas datums un vieta, tautība, personas identifikācijas numurs, identifikācijas numura/personu apliecināšanas dokumenta veids un dalībvalsts, kas izdevusi numuru/dokumentu. Citos, neobligāti aizpildāmos veidlapas parauga laukos ir norādāma iela, kurā dzīvo parakstītājs, un viņa e-pasta adrese.
10. EDAU uzskata, ka – lai varētu organizēt pilsoņu iniciatīvu un nodrošināt paziņojumu par atbalstu autentiskumu – parauga veidlapā ir nepieciešami visi obligāti aizpildāmie informācijas lauki, izņemot personas identifikācijas numuru. Dalībvalstīs šo unikālo identifikācijas numuru izmantošana,

kur tādi pastāv, tiek regulēta atšķirīgi. Jebkurā gadījumā EDAU nesaskata personas identifikācijas numura pievienoto vērtību paziņojumu par atbalstu autentiskuma pārbaudes nolūkiem. Pārējā pieprasītā informācija ir uzskatāma par pietiekamu, lai īstenotu šo nolūku. Tādēļ EDAU iesaka dzēst šo informācijas lauku no III pielikumā iekļautā veidlapas parauga.

11. Turklāt EDAU apšauba nepieciešamību standarta veidlapā iekļaut neobligātās informācijas laukus un, ja šāda nepieciešamība nav pierādāma, iesaka dzēst šos laukus no III pielikumā iekļautā veidlapas parauga.
12. Turklāt EDAU iesaka parauga apakšā iekļaut standarta paziņojumu par privātumu, norādot datu apstrādātāja identitāti, vākšanas nolūkus, citus datu saņēmējus un uzglabāšanas periodu. Šādas informācijas nodrošināšanu datu subjektam nosaka Direktīvas 95/46/EK 10. pants.

6. pants – Paziņojumu vākšanas sistēmas tiešsaistē

13. Ierosinātās regulas 6. pantā ir aplūkota paziņojumu par atbalstu vākšana, izmantojot tiešsaistes sistēmas. 6. pantā organizatoram ir noteikts pienākums pirms paziņojumu par atbalstu vākšanas nodrošināt, lai paziņojumu vākšanas tiešsaistes sistēmām ir atbilstoši drošības un tehniskie parametri, lai nodrošinātu, ka, cita starpā, tiešsaistē sniegtie dati tiek uzglabāti drošībā "[tā, ka] tos nav iespējams izmainīt vai izmantot citiem mērķiem, nekā norādītajā atbalstā konkrētajai pilsoņu iniciatīvai, un lai personas datus aizsargātu pret nejaušu vai nelikumīgu iznīcināšanu vai nejaušu nozaudēšanu, izmaiņšanu, neatļautu izpaušanu vai piekļuvi tiem" ⁽¹⁾.
14. Turklāt 6. panta 2. punktā ir noteikts, ka organizators jebkurā laikā var lūgt attiecīgo kompetento iestādi apliecināt, ka paziņojumu vākšanas tiešsaistes sistēma atbilst minētajiem noteikumiem. Šāds apliecinājums organizatoram jebkurā gadījumā ir jāpieprasa pirms paziņojumu par atbalstu iesniegšanas verifikācijai (skatīt turpmāk 9. pantu).
15. Turklāt 6. panta 5. punkts nosaka Komisijai pienākumu pieņemt tehniskās specifikācijas šo drošības noteikumu īstenošanai saskaņā ar priekšlikuma 19. panta 2. punktā noteikto regulatīvo procedūru.

⁽¹⁾ Skatīt priekšlikuma 6. panta 4. punktu.

16. EDAU atzinīgi novērtē to, ka priekšlikuma 6. pantā ir īpaši uzsvērti paziņojumu vākšanas sistēmas tiešsaistē drošība. Pienākums nodrošināt datu apstrādes drošību ir viena no datu aizsardzības prasībām, kura ir atrodama Direktīvas 95/46/EK 17. pantā. EDAU ir gandarīts par to, ka pēc EDAU neoficiālajiem komentāriem Komisija priekšlikuma 6. panta 4. punktu ir saskaņojusi ar Direktīvas 95/46/EK 17. panta 1. punktu. Tāpat EDAU atzinīgi novērtē to, ka 6. panta 4. punktā ir iekļauts pienākums nodrošināt, lai dati netiktu izmantoti citiem mērķiem, nekā norādītajā atbalstā konkrētajai pilsoņu iniciatīvai. Tomēr EDAU aicina likumdevēju līdzīgu pienākumu ar vispārīgu darbības jomu iekļaut 12. pantā (skatīt turpmāk 27. punktu).

17. EDAU ir šaubas saistībā ar attiecīgās kompetentās iestādes veiktās apliecināšanas laika noteikšanu. Organizatoram ir pienākums pieprasīt apliecināšanu vienīgi beigās, pirms viņš savāktos paziņojumus par atbalstu nodod šai iestādei verificācijai. Viņš to var darīt arī agrāk. Pieņemot, ka tiešsaistes sistēmas apliecināšanai ir pievienotā vērtība, EDAU uzskata, ka apliecināšanai ir jānotiek *pirms* paziņojumu vākšanas, lai novērstu iespēju, ka vismaz viena miljona pilsoņu personas dati tiek vākti sistēmā, kura vēlāk varētu izrādīties nepietiekami droša. Tādēļ EDAU aicina likumdevēju šo pienākumu iekļaut 6. panta 2. punkta tekstā. Protams, ka līdz ar to ir jānodrošina, lai apliecināšanas procedūra organizatoram nebūtu nevajadzīgs administratīvais slogs.

18. Saistībā ar to EDAU vēlas norādīt uz Direktīvas 95/46/EK 18. pantu, kurā datu apstrādātājam ir noteikts pienākums pirms apstrādes darbības paziņot par to valsts datu aizsardzības iestādei, ja vien nav piemērojams kāds izņēmums. Nav skaidrs, kā šis paziņošanas pienākums, uz kuru attiecas izņēmums, ir saistīts ar kompetentās valsts iestādes veiktu apliecināšanu saskaņā ar ierosināto regulu. Lai varētu pēc iespējas novērst administratīvo slogu, EDAU aicina likumdevēju paskaidrot saistību starp Direktīvas 95/46/EK 18. panta paziņošanas procedūru un ierosinātās regulas 6. pantā minēto apliecināšanas procedūru.

19. Pievēršoties tehnisko specifikāciju īstenošanas noteikumiem. EDAU pieņem, ka pirms īstenošanas noteikumu pieņemšanas notiks konsultēšanās ar viņu. Jo īpaši tādēļ, ka Komisijas personāla darba dokumentā par Zaļās grāmatas rezultātiem ir minētas vairākas sistēmas, kas ierosinātas sabied-

riskās apspriešanas laikā, lai nodrošinātu tiešsaistes parakstu autentiskumu, no kurām viena ir ideja par Eiropas pilsoņu *smartcard*, kas nodrošina e-parakstus. Šāda sistēma acīmredzami ievieš jaunus apsvērumus datu aizsardzības jomā ⁽¹⁾.

9. pants – Paziņojumu par atbalstu verificācija un apliecināšana, ko veic dalībvalstis

20. Pēc tam, kad ir savākti vajadzīgie paziņojumi par atbalstu, organizators šos paziņojumus iesniedz attiecīgajām kompetentajām iestādēm verificācijai un apliecināšanai. Organizators parakstījušos personu personīgo informāciju nodod dalībvalsts kompetentajai iestādei, kura ir izdevusi parakstījušās personas paziņojumā par atbalstu norādīto personu apliecinošo dokumentu. Kompetentajai iestādei trīs mēnešu laikā ir jāpārbauda paziņojumi par atbalstu, pamatojoties uz "atbilstošu pārbaudi", un jāizsniedz organizatoram apliecinājums ⁽²⁾. Apliecinājums ir izmantojams tad, kad iniciatīvu iesniedz Komisijai.

21. EDAU atzinīgi novērtē šo decentralizēto sistēmu, pateicoties kurai Komisijas rīcībā nokļūst nevis parakstījušos personu personas dati, bet gan apliecinājumi, kurus izdod valsts kompetentās iestādes. Šāda sistēma ierobežo nepareizas personas datu apstrādes iespēju, jo tā samazina datu saņēmēju skaitu.

22. No teksta nav saprotams, ko nozīmē kompetentās iestādes "atbilstoša pārbaude". Arī saistītais 15. uzskaitījums nerada skaidrību šajā jautājumā. EDAU vēlas uzzināt, kādā veidā kompetentās iestādes pārbaudīs paziņojumu par atbalstu autentiskumu. Jo īpaši viņu interesē tas, vai kompetentajām iestādēm būs iespēja kontrolēt paziņojumus, salīdzinot ar informāciju par pilsoņu identitāti, kas pieejama no citiem avotiem, piemēram, valsts vai reģionāliem reģistriem. EDAU aicina likumdevēju precizēt šo jautājumu.

12. pants – Personas datu aizsardzība

23. Ierosinātās regulas 12. pants ir veltīts vienīgi personas datu aizsardzībai. Tajā ir uzsvērts, ka organizatoram, kā arī kompetentajai iestādei ir jāievēro Direktīva 95/46/EK un saskaņā ar to pieņemtie valsts noteikumi. 20. uzskaitījumā ir minēta arī Regulas (EK) Nr. 45/2001 piemērošana tad, kad Komisija apstrādā personas datus, reģistrējot iniciatīvas organizatoru. EDAU atzinīgi novērtēja šīs nostādnēs.

⁽¹⁾ Skatīt SEC(2010) 730, 4. lpp.

⁽²⁾ Skatīt priekšlikuma 9. panta 2. punktu.

24. Turklāt nosacījums skaidri paredz, ka organizators un kompetentā iestāde attiecīgās veiktās datu apstrādes nolūkā ir uzskatāmi par datu apstrādātājiem. EDPS ir gandarīts par šādu precizēšanu. Datu apstrādātājs ir galvenais atbildīgais par datu aizsardzības noteikumu ievērošanu. Priekšlikuma 12. pants nerada nekādas šaubas par to, kurš ir uzskatāms par datu apstrādātāju.
25. Turklāt 12. pantā ir noteikts savākto personas datu maksimālais glabāšanas laiks. Organizatoram šis termiņš ir noteikts vienu mēnesi pēc iniciatīvas iesniegšanas Komisijai vai vismaz 18 mēnešu pēc ierosinātās iniciatīvas reģistrācijas datuma. Kompetentajām iestādēm ir jāiznīcina dati viena mēneša laikā pēc apliecinājuma izdošanas. EDAU atzinīgi novērtēja šos ierobežojumus, jo tie nodrošina atbilstību Direktīvas 95/46/EK 6. panta 1. punkta e) apakšpunkta prasībām.
26. Turklāt EDAU ir gandarīts par to, ka 12. pantā ir atkārtots teksts par datu apstrādes drošību, kas aizgūts no Direktīvas 95/46/EK 17. panta 1. punkta. Līdz ar to ir skaidrs, ka šie pienākumi ir piemērojami ne tikai tad, kad tiek izmantota vākšanas tiešsaistes sistēma (skatīt iepriekš 13. punktu), bet arī situācijās, uz kurām attiecas ierosinātā regula.
27. Kā iepriekš minēts 16. punktā, EDAU iesaka likumdevējam 12. pantā pievienot vēl vienu punktu, kas nodrošinātu to, lai organizatora savāktos personas datus (izmantojot vākšanas tiešsaistes sistēmu vai citus līdzekļus) neizmanto citiem mērķiem, nekā norādītajā atbalstā konkrētajai pilsoņu iniciatīvai, un arī, lai kompetentās iestādes saņemtos datus izmantotu vienīgi tam, lai varētu verificēt paziņojumu par atbalstu attiecīgajai pilsoņu iniciatīvai autentiskumu.

13. pants – Atbildība

28. 13. pantā ir norādīts, ka dalībvalstīm ir jānodrošina, ka organizatori, kas pastāvīgi dzīvo vai ir reģistrēti to teritorijā, saskaņā ar civiltiesībām vai krimināltiesībām ir atbildīgi par šīs regulas noteikumu pārkāpumiem un jo īpaši, cita starpā, par neatbilstību paziņojumu vākšanas tiešsaistes sistēmām noteiktajām prasībām vai datu krāpniecisku izmantošanu. 19. uzskaitījumā ir minēta Direktīvas 95/46/EK III nodaļa, kas attiecas uz tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, atbildību un sankcijām, un ir norādīts, ka šī nodaļa ir pilnībā piemērojama attiecībā uz datu apstrādi, ko veic, piemērojot ierosināto regulu. Priekšlikuma 13. pants ir aplūkojams kā papildinājums, pretēji Direktīvas 95/46/EK III nodaļai, skaidri atsaucoties uz dalībvalstu civiltiesībām un krimināltiesībām. EDAU, protams, atzinīgi novērtē šo nosacījumu.

III. SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

29. Kā norādīts ievadā un kļūst skaidrs no analīzes atzinuma II nodaļā, kopumā EDAU ir apmierināts ar veidu, kādā ierosinātajā regulā par pilsoņu iniciatīvu ir risināts jautājums par datu aizsardzību. Ir skaidrs, ka datu aizsardzība ir ņemta vērā un priekšlikums ir veidots, nodrošinot atbilstību datu aizsardzības noteikumiem. EDAU ir īpaši gandarīts par 12. pantu, kurš ir veltīts vienīgi datu aizsardzībai un tas skaidri nosaka pienākumus un glabāšanas periodus. EDAU vēlas uzsvērt, ka datu aizsardzības noteikumu ievērošana būtiski uzlabo šā jaunā svarīgā instrumenta uzticamību, spēku un panākumus. Lai gan kopumā apmierināts ar priekšlikumu, EDAU joprojām uzskata, ka iespējami uzlabojumi.
30. EDAU likumdevējam iesaka grozīt 6. pantu tā, lai organizatoram būtu pienākums pieprasīt vākšanas tiešsaistes sistēmas drošības apliecinājumu, pirms tas sāk vākt paziņojumus par atbalstu. Turklāt šādām apliecināšanas procedūrām nevajadzētu izraisīt organizatoram nevajadzīgu administratīvo slogu. Vēl EDAU ieteica paskaidrot saistību starp Direktīvas 95/46/EK 18. panta paziņošanas procedūru un ierosinātās regulas 6. pantā minēto apliecināšanas procedūru.
31. Lai vēl vairāk uzlabotu priekšlikumu, EDAU iesaka likumdevējam:
- izvērtēt nepieciešamību publicēt iniciatīvas organizatora pasta adresi un e-pasta adresi un priekšlikuma 4. panta tekstā paskaidrot, ja šāda publicēšana ir paredzēta,
  - no III pielikuma veidlapas parauga dzēst personas identifikācijas numura pieprasījumu un neobligātās informācijas laukus,
  - III pielikumā iekļautajā veidlapas paraugā pievienot standarta paziņojumu par privātumu, kas nodrošina atbilstību Direktīvas 95/46/EK 10. pantam,
  - paskaidrot, ko 9. panta 2. punktā nozīmē "atbilstošas pārbaudes", kas kompetentajām iestādēm ir jāveic, verificējot paziņojumu par atbalstu autentiskumu,

-
- 12. pantā pievienot vēl vienu punktu, kas nodrošinātu to, lai organizatora savāktos personas datus neizmantotu citiem mērķiem, nekā norādītajā atbalstā konkrētajai pilsoņu iniciatīvai, un arī, lai kompetentās iestādes saņemtos datus izmantotu vienīgi tam, lai varētu verificēt paziņojumu par atbalstu attiecīgajai pilsoņu iniciatīvai autentiskumu.

Briselē, 2010. gada 21. aprīlī

Peter HUSTINX
Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs
